

ขอสรุปและขอเสนอแนะ

เรื่องสิทธิของคนต่างด้าว เป็นเรื่องที่มีวิวัฒนาการอันยาวนานควบคู่มากับการยอมรับของ โลก จึงจะเห็นมาได้ว่าจากการกำหนดฐานะของคนต่างด้าวได้เริ่มมีขึ้นพร้อมกับการเกิดของ รัฐ และได้วิวัฒนาการมาเป็นลำดับควบคู่ไปกับอารยธรรมแขนงอื่น ๆ การกำหนดสิทธิและฐานะคนต่างด้าวนี้ ใ้โดยอยู่ในความสนใจของนักปกครอง และนักวิชาการในก้านสังคมศาสตร์ทุกแขนง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความคุ้มครองแกสิทธิของคนต่างด้าวในฐานะที่เป็นมนุษย์ หากได้อยู่ร่วมกับบุคคลในสังคมอื่น และในขณะเดียวกันก็เพื่อให้ประเทศที่รับคนต่างด้าวได้รับประโยชน์หรืออุกกระทบกระเทือนโดยคนต่างด้าวน้อยที่สุด นักนิติปรัชญาและนักกฎหมายระหว่างประเทศได้ให้ความสนใจในเรื่อง การกำหนดสิทธิของคนต่างด้าวเป็นอย่างมาก และได้ให้กำเนิดกฎเกณฑ์ที่สำคัญ ๆ เกี่ยวกับสิทธิของคนต่างด้าวด้วยการเสนอแนะให้มีการยอมรับให้เอกชนเป็นผู้มีส่วนในกฎหมายระหว่างประเทศ กำหนดความรับผิดชอบของรัฐต่อคนต่างด้าว มีการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติต่อคนต่างด้าวซึ่งมีผลให้ความคุ้มครองแก่คนต่างด้าวมีมาตรฐานที่สูงขึ้น ในขณะเดียวกันก็เป็นการวางแนวทาง การกำหนดสิทธิของคนต่างด้าวซึ่งรัฐต่าง ๆ อันเป็นสมาชิกแห่งสังคมโลกพึงนำไปปฏิบัติเพื่อให้ออกคล้องกับหลักเกณฑ์ของกฎหมายระหว่างประเทศซึ่งได้รับการรับรองแล้ว นอกจากนี้ส่วนหนึ่งของกฎหมายระหว่างประเทศก็ได้รับการรับรองเป็นลายลักษณ์อักษรในลักษณะที่เป็นข้อตกลงระหว่างรัฐ เพื่อให้ความคุ้มครองแกสิทธิของคนต่างด้าวมีหลักประกันที่มั่นคงยิ่งขึ้น ทั้งยัง เป็นการขจัดปัญหาความไม่แน่นอนของผลบังคับของกฎหมายระหว่างประเทศด้วย

ในระดับกิจกรรมภายในประเทศกฎหมายภายใน อันได้แก่กฎหมายรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติต่าง ๆ ได้มีข้อกำหนดเกี่ยวกับสิทธิของคนต่างด้าวทั้งในก้านควบคุมขอบเขตการ ิสิทธิของคนต่างด้าวและในทางคุ้มครองสิทธิของคนต่างด้าวจากการกระทำอันมิชอบของรัฐไว้ด้วย กฎหมายรัฐธรรมนูญของประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งได้รับการตีความโดยศาลสูงได้ให้ความคุ้มครองแกสิทธิของคนต่างด้าวอันมีรากฐานที่มั่นคง นอกจากนี้รัฐธรรมนูญของต่าง

ประเทศก็มีบทบัญญัติคุ้มครองสิทธิของคนต่างด้าวโดยตรง การที่กฎหมายรัฐธรรมนูญได้รับรองฐานะของคนต่างด้าวยอมเป็นประโยชน์ไม่เฉพาะแต่คนต่างด้าวซึ่งได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเท่านั้น หากยังเป็นประโยชน์ต่อรัฐยิ่ง เป็นการป้องกันมิให้รัฐกระทำการอันมีลักษณะเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายระหว่างประเทศ อันมีผลให้รัฐจะต้องมีความรับผิดชอบตามกฎหมายระหว่างประเทศด้วย

ในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิของคนต่างด้าวในประเทศไทย กฎหมายที่กำหนดสิทธิของคนต่างด้าวได้มีมาแต่สมัยกรุงสุโขทัยแล้ว ฐานะโดยทั่วไปของคนต่างด้าวในยุคนั้นมีความแตกต่างกับคนชาติเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ต่อเมื่อประเทศไทยต้องรับอิทธิพลของชาวตะวันตกมากขึ้น การกำหนดสิทธิของคนต่างด้าวโดยสนธิสัญญาได้เริ่มขึ้น ในขณะเดียวกันก็ได้มีพระบรมราชโองการเป็นจำนวนไม่น้อยที่แสดงให้เห็นถึงสิทธิและฐานะของคนต่างด้าวในสมัยโบราณตั้งแต่กรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีจนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎหมายต่าง ๆ ซึ่งตราขึ้นเพื่ออนุวัติให้ไปตามสนธิสัญญาสิทธิสภาพนอกอาณาเขต ได้แสดงให้เห็นว่าคนต่างด้าวได้รับการปฏิบัติที่ดียิ่ง และรัฐได้พยายามกระทำทุกวิถีทางเพื่อให้สิทธิของคนต่างด้าวตามสนธิสัญญาได้รับการคุ้มครองที่สมบูรณ์ที่สุดต่อเมื่อประเทศเข้าสู่ยุคสนธิสัญญาเสมอภาค สิทธิและฐานะของคนต่างด้าวในประเทศไทยจึงได้ขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์ตามสนธิสัญญาเป็นส่วนใหญ่ เมื่อประเทศไทยได้เปลี่ยนการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย มีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด และรัฐชาติได้ตรากฎหมายขึ้นเพื่อชี้แจงบังคับแก่บุคคลในดินแดน สิทธิและฐานะของคนต่างด้าวจึงได้ถูกกำหนดโดยกฎหมายภายใน

อย่างไรก็ดีสำหรับกฎหมายรัฐธรรมนูญ ประเทศไทยมิได้เดินตามแนวความคิดของนักกฎหมายรัฐธรรมนูญสมัยใหม่ที่มีบัญญัติรับรองสิทธิของคนต่างด้าว หรือบัญญัติหลักการในการสร้างความสัมพันธ์ของกฎหมายระหว่างประเทศ สนธิสัญญา กับกฎหมายภายในแต่อย่างใด ทั้งนี้ ยังคงยึดถือแนวความคิดของนักกฎหมายรัฐธรรมนูญที่ถือว่า สิทธิตามรัฐธรรมนูญเป็นของประชาชนเจ้าของประเทศเท่านั้น การที่รัฐธรรมนูญไม่มีบทบัญญัติดังกล่าว ย่อมเป็นผลดีในแง่ที่รัฐไม่อาจถูกเรียกร้องจากคนต่างด้าวในกรณีที่ออกกฎหมายจำกัดสิทธิของคนต่างด้าว

ซึ่งอาจขัดกับรัฐธรรมนูญ และในขณะที่เดียวกันคนต่างค่าอาจจะมีอุปสรรคในการที่จะเรียกร้องสิทธิตามกฎหมายระหว่างประเทศได้ แต่ผลเสียซึ่งอาจเกิดขึ้นได้จากการที่อำนาจของรัฐโดยไม่มีขอบเขตจำกัดของรัฐธรรมนูญ อาจทำให้รัฐโดยอำนาจนิติบัญญัติ บริหาร หรือตุลาการ กระทำการอันก่อความเสียหายให้แก่คนต่างค่าจนเป็นเหตุให้รัฐต้องรับผิดชอบการกระทำนั้น จนถึงกับต้องชดเชยความเสียหายให้แก่รัฐเจ้าของประเทศคนต่างค่านี้ความหลักกฎหมายระหว่างประเทศก็ได้ ผลคือของการที่กำหนดสิทธิและหน้าที่ของคนต่างค่าไว้ในรัฐธรรมนูญอีกประการหนึ่งก็คือ เป็นการยืนยันอย่างแจ่มชัดของรัฐในนโยบายต่อคนต่างค่า อันเป็นผลให้คนต่างค่าที่จะเข้าสู่ประเทศไทยหรืออยู่ประเทศไทยแล้วก็ได้ สามารถรู้ถึงสิทธิและฐานะที่แน่นอนของตน แมว่ารัฐจะกำหนดสิทธิของคนต่างค่าในทำนอง เป็นการรุกรอนสิทธิ เช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญของหลายประเทศในแถบอเมริกาใต้ ก็ยังเป็นการให้คนต่างค่าได้รู้ถึงสถานะของตนที่แท้จริง หากคนต่างค่าใดไม่ประสงค์ที่จะรับเงื่อนไขตามกฎหมายนั้น ๆ ย่อมมีโอกาสเลือกไม่อยู่หรือไม่เดินทางเข้าประเทศไทยได้ เป็นการสร้างความมั่นคงแก่สิทธิของคนต่างค่าได้ทางหนึ่ง

ในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัติแห่งกฎหมายภายใน ในปัจจุบันประเทศไทยได้มีกฎหมายควบคุมการเข้าสิทธิของคนต่างค่าในกรณีต่าง ๆ เท่าที่หลักกฎหมายระหว่างประเทศยอมให้รัฐตรากฎหมายขึ้นกำหนดสิทธินั้นได้ ในปัจจุบันคนต่างค่าได้ถูกควบคุมโดยบทบัญญัติของกฎหมายนับตั้งแต่การเข้าเมือง การไต่ถามซึ่งทรัพย์สิน การประกอบธุรกิจอาชีพ วิชาชีพ การเข้าสิทธิทางศาล ตลอดจนหน้าที่ในการชำระภาษีอากรจนกระทั่งถึงการถูกบังคับให้ออกนอกประเทศโดยการเนรเทศและการส่งผู้ร้ายข้ามแดน นอกจากนี้ยังมีหลักการที่จะให้คนต่างค่าแปลงชาติเป็นคนสัญชาติไทยได้อีกด้วย

แม้ว่าการกำหนดสิทธิของคนต่างค่าโดยบทบัญญัติของกฎหมายในกรณีต่าง ๆ ดังกล่าว เป็นสิ่งที่จำเป็น แต่ในขณะที่เดียวกันเนื่องจากคนต่างค่าได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายระหว่างประเทศ และสนธิสัญญา ในการที่รัฐจะตรากฎหมายขึ้นกำหนดสิทธิของคนต่างค่า ย่อมจะต้องมีขอบเขตและอยู่บนรากฐานแห่งหลักนิติธรรม หลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ใน

กฎหมายคนเข้าเมือง คือ พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๕๗ นั้น ได้เป็นที่ยอมรับว่าเป็นหลักเกณฑ์ที่ไม่เหมาะสมแก่กาลสมัย เนื่องจากสภาวะเกี่ยวกับการเข้าเมืองได้เปลี่ยนแปลงไปมาก ขณะนี้ทางการก็ได้พิจารณาร่างกฎหมายนี้ขึ้นมา หากแต่ยังมีได้ประกาศใช้สิ่งที่พึงสังเกตประการหนึ่งก็คือ ช่องว่างของกฎหมายที่ให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการอนุญาตให้คนต่างด้าวเป็นคนเข้าเมืองได้โดยไม่มีขอบเขตหรือหลักเกณฑ์ใด ๆ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายจึงเป็นสาเหตุหนึ่งซึ่งทำให้การพิจารณาอนุญาตหรือไม่อนุญาตในกรณีนี้ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็นไปอย่างไม่สุจริตอันก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมอย่างยิ่ง การปรับปรุงนอกจากแก้ไขระเบียบการทางปฏิบัติแล้ว กฎหมายก็พึงกำหนดหลักเกณฑ์อันเป็นการป้องกันมิให้ผู้ซึ่งกฎหมายอาศัยช่องว่างของกฎหมายหาประโยชน์แก่ตนเองได้

ในเรื่อง การไต่ถามซึ่งทรัพย์สิน หลักเกณฑ์ตามกฎหมายไทยได้สอดคล้อง หลักกฎหมายระหว่างประเทศและหลักปฏิบัติ ของนานาประเทศ ทั้งในเรื่อง การกำหนดสิทธิการไต่ถามซึ่งสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่อง การไต่ถามซึ่งอสังหาริมทรัพย์ของคนต่างด้าวในส่วนที่เกี่ยวกับผลทางกฎหมายของการไต่ถามซึ่งที่ดินของคนต่างด้าวโดยฝ่าฝืนกฎหมายนั้น สมควรที่จะได้มีการปรับปรุงประมวลกฎหมายที่ดินในส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนดสิทธิของคนต่างด้าว โดยให้อำนาจแก่รัฐในการที่จะยึดที่ดินซึ่งคนต่างด้าวไต่ถามโดยฝ่าฝืนกฎหมายตกเป็นของรัฐได้ ทั้งนี้ เนื่องจากเป็นการป้องกันมิให้คนต่างด้าวกระทำผิดต่อกฎหมายซึ่งขัดต่อรัฐประศาสนโยบายอันสำคัญของชาติ อีกทั้งยังเป็นการแก้ไขความขัดข้องในทางปฏิบัติ ซึ่งแม้ความเห็นในทางตุลาการก็มีแนวโน้มที่ไม่ได้คิดว่าผลของการไต่ถามซึ่งที่ดินโดยฝ่าฝืนกฎหมายของคนต่างด้าวนั้นเป็นประการใด หากกฎหมายบัญญัติแจ้งชัด ทรัพย์สินที่ดินซึ่งคนต่างด้าวไต่ถามโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ย่อมเป็นทางป้องกันมิให้คนต่างด้าวกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายอีกทั้ง เป็นการแก้เหตุขัดข้องในทางปฏิบัติได้ค้ำ

ในส่วนที่เกี่ยวกับกฎหมายประกอบธุรกิจอาชีพและวิชาชีพหนึ่ง เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นใหม่ในรูปของประกาศของคณะปฏิวัติ หลักเกณฑ์ตามกฎหมายเกี่ยวกับการทำงานของคนต่างด้าวนั้น ย่อมสอดคล้องกับหลักกฎหมายระหว่างประเทศที่มีอยู่ ซึ่งถือว่าเป็นอำนาจอธิปไตย

ของรัฐบาล อีกทั้งไม่เป็นการขัดต่อสนธิสัญญาระหว่างประเทศแต่อย่างใด เนื่องจากความคุ้มครอง
 การทำงานของคนต่างด้าวในประเทศไทยมิได้มีความตกลงกับประเทศใด ๆ ในส่วนที่เกี่ยวกับ
 กฎหมายประกอบธุรกิจ แม้ว่าในบทบัญญัติแห่งกฎหมายจะให้ความยกเว้นแก่คนต่างด้าวที่
 ได้รับความคุ้มครองตามสนธิสัญญาและในทางปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ยอมให้คนต่าง
 ด้าวเรียกร้องสิทธิตามสนธิสัญญาได้ แต่คนต่างด้าวจะได้อะไรซึ่งความคุ้มครองตามสนธิสัญญา
 ใดควยการเรียกร้องเท่านั้น เพราะในทางปฏิบัติทางการประสงค์ที่จะให้คนต่างด้าวละสิทธิ
 ความคุ้มครองตามสนธิสัญญามากกว่าการให้ความคุ้มครองอย่างแท้จริง แม้ว่าการปฏิบัติดังกล่าว
 จะเป็นปัญหาข้อปลีกย่อยแต่ก็เป็นแนวโน้มที่แสงใ้ให้เห็นว่าสิทธิของคนต่างด้าวซึ่งได้รับการรับ
 ร้องโดยสนธิสัญญานั้นหาได้รับการคุ้มครองอย่างแท้จริงไม่ นอกจากนี้บทบัญญัติของกฎหมายว่า
 กับการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวหรือประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๕๑ นี้ ยังได้กำหนดหลัก
 เกณฑ์ซึ่งเป็นการตัดสิทธิที่รับมาแล้วของคนต่างด้าวไว้ควย กล่าวคือ คนต่างด้าวซึ่งได้ประ
 กอบธุรกิจบางประเภทที่กฎหมายจะขังคั้นนั้น มีสิทธิที่จะประกอบธุรกิจนั้นต่อไปได้อีกเพียง
 สองปี นับแต่วันที่กฎหมายขังคั้น การบัญญัติในลักษณะนี้ย่อมเป็นกฎหมายที่มีผลย้อนหลังบังคับ
 ตัดสิทธิของบุคคลที่รับมาแล้ว แม้แต่กฎหมายว่าควยการทำงานของคนต่างด้าวซึ่งได้ตราขึ้น
 โดยหลักการเดียวกันและประกาศใช้ในเวลาไล่เลี่ยกัน ยังมีใ้มีบทบัญญัติใ้ที่มีลักษณะเป็นการ
 ย้อนหลังตัดสิทธิของบุคคลดังกล่าว แม้ว่าโดยข้อเท็จจริงคนต่างด้าวซึ่งถูกกระทบกระเทือนโดย
 บทบัญญัตินี้จะมีเพียงจำนวนไม่มากนัก เนื่องจากธุรกิจบางประเภทที่อยู่ในเงื่อนไขนี้เป็นธุรกิจ
 ที่ต้องห้ามอยู่แล้วก่อนการประกาศใช้กฎหมายฉบับใหม่ แต่การตรากฎหมายนี้ขังกับหลักนิติศาสตร์
 อันเป็นที่ยอมรับกันแล้วก็เป็นสิ่งซึ่งไม่พึงประสงค์เท่าใ้คนนัก

กฎหมายอีกฉบับหนึ่งซึ่งกระทบกระเทือนแก่สิทธิและความมั่นคงแก่ชีวิตและทรัพย์สิน
 ของคนต่างด้าวเป็นอย่างยิ่งก็คือ พระราชบัญญัติเนรเทศ ซึ่งบัญญัติหลักเกณฑ์ในการเนรเทศ
 คนต่างด้าวควยการวางข้อจำกัดไว้อย่างกว้าง ๆ อันเป็นผลใ้ฝ่ายบริหารสามารถเนรเทศ
 คนต่างด้าวที่ไม่พึงปรารถนาออกนอกประเทศได้ แม้ว่าคนต่างด้าวนั้นจะมีใ้กระทำความผิดประ
 การใ้ใด ดังเช่นใ้กรณีใ้ที่คนต่างด้าวเป็นผู้อยากใ้ไม่สามารใ้เลี้ยงตนเองได้ ซึ่งโดยหลักแห่ง

มนุษยธรรมและโดยภาระของรัฐบาลย่อมจะต้องให้ ความช่วยเหลืออุปการะตามสมควรแก่กรณี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อคำนึงถึง ข้อเท็จจริงที่ว่ากระบวนการ เนรเทศนั้นได้กระทำโดยขาด ประสิทธิภาพ คนต่างก้าวเป็นจำนวนมากได้ถูกคุมขัง เพื่อรอการ เนรเทศเป็นระยะเวลาอัน ยาวนาน อันเป็นการ เปลื้อง เป่าทาง เศรษฐกิจของประเทศชาติ อีกทั้ง เป็นการรุกรอนสิทธิ และเสรีภาพของบุคคลโดยมิไฉนนานการดำเนินการที่ขององค์กรยุติธรรม เมื่อเปรียบเทียบหลัก เกณฑ์ของการ เนรเทศกับการส่งผู้ร้ายข้ามแดนแล้ว จะเห็นว่ากฎหมายส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ บัญญัติหลักเกณฑ์ในทางคุ้มครองแกสิทธิของ คนต่างก้าว เป็นอย่างดี ในบางกรณีคนต่างก้าวที่ ถูกร้อง ขอให้ ส่ง ข้ามแดนอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อสังคมที่รุนแรงยิ่งกว่าคนต่างก้าวที่อยู่ใน ขชายของ เนรเทศเสียอีก ดังนั้น หากจะมีการปรับปรุงกฎหมายเนรเทศ อย่างน้อยให้เท่าเทียมกับ ความคุ้มครองที่ให้แก่ผู้ต้อง ถูกส่ง ข้ามแดน เพื่อ ให้สิทธิของ คนต่างก้าว ได้รับความคุ้มครองยิ่ง ขึ้น ย่อมเป็นสิ่ง ที่พึง กระทำเป็นอย่างยิ่ง

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนต่างก้าวอีกฉบับหนึ่ง ที่ควรแก่การพิจารณาแก้ไขปรับปรุง หรือ แมแต่ยกเลิกก็คือ ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ซึ่งบัญญัติ หักถอนสัญชาติไทยของบุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทยโดยบิดาเป็นคนต่างก้าวหรือ มารดาเป็นคนต่างก้าว แต่ไม่ปรากฏบิดาที่ขอข้ายกฎหมาย และในขณะที่เกิดนั้นบิดาหรือ มารดานั้นเป็น (๑) ผู้ที่ไ้รับการผ่อนผันให้พักอยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย (๒) ผู้ที่ไ้รับอนุญาตให้เข้าอยู่ในราชอาณาจักรไทยเพียงชั่วคราว หรือ (๓) ผู้ที่เข้ามาอยู่ใน ราชอาณาจักรไทยโดยไ้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ทั้งนี้ เว้นแต่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาเห็นสมควรและสั่ง เฉพาะรายเป็นประการอื่น นอกจากนี้ผู้ที่เกิดในราชอาณาจักรไทยในกรณีดังกล่าวก็ไ้รับสัญชาติไทย เว้นแต่รัฐมนตรี ว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาเห็นสมควรและสั่ง เป็นเฉพาะรายเป็นประการอื่น

กฎหมายฉบับนี้มีสาระสำคัญเป็นการแก้ไขหลักเกณฑ์ซึ่งมีอยู่ในพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ กล่าวคือ เป็นการถอนสัญชาติไทยของบุคคลที่ไ้สัญชาติไทยแล้วตามพระราชบัญญัติ สัญชาติดังกล่าว การถอนสัญชาติในกรณีเช่นนี้ นอกจากขัดกับหลักเกณฑ์ซึ่งไ้รับการรับรองแล้ว

ของปฏิญญาสากลว่าด้วยคนสิทธิมนุษยชนและหลักปฏิบัติระหว่างประเทศที่จะพยายามขจัดปัญหา
 คนไร้สัญชาติแล้ว จึงก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติซึ่งบุคคลที่เคยไร้สัญชาติไทยแล้วอาจไม่
 สามารถหาหลักฐานเกี่ยวกับบิดาหรือมารดาตนเพื่อแสดงสถานะตามกฎหมายของบิดาหรือ
 มารดาของตนได้ การให้ถอนสัญชาติไทยบุคคลที่เคยไร้สัญชาติไทยแล้วจึง เป็นการตัดสินใจที่
 ไร้รับมาแล้วของบุคคลอย่างไม่เป็นธรรมอย่างยิ่ง การถอนสัญชาติจึง กล่าวถึง เป็นกรณีที่เกิด
 ให้เกิดปัญหาสืบสนธิทางปฏิบัติและคงจะป้องกันและรักษาความมั่นคง ของชาติตามเจตนารมณ์
 ของกฎหมายได้ไม่มากนัก ทั้งนี้ เพราะบุคคลที่ถูกถอนสัญชาติในกรณีนี้ย่อมเป็นบุคคลที่ไม่
 อาจเนรเทศตามพระราชบัญญัติการเนรเทศ พุทธศักราช ๒๔๘๘ ได้ เนื่องจากเงื่อนไขใน
 กฎหมายเนรเทศได้กำหนดการเนรเทศนั้นมีให้ ชั่ง คับแก่ผู้ที่เคยไร้สัญชาติไทยโดยการ เกิด
 ส่วนในการที่กฎหมายบัญญัติ ใหญ่ที่เกิดในราชอาณาจักรไทยเมื่อประกาศคณะปฏิวัติฉบับนี้ ชั่ง
 คับแล้ว ไม่ไร้สัญชาติไทยนั้นย่อมอาจกระทำโดยไม่วิถีกับหลักในเรื่อง สิทธิที่ไร้รับมาแล้ว
 แต่การให้อำนาจแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะสั่งยกเว้นพิเศษเฉพาะรายนั้นก็ เป็น
 การก่อให้เกิดความไม่เสมอภาคในทางกฎหมายแก่บุคคลอื่น กล่าวคือ เป็นการทำให้บุคคลที่
 เกิดในประเทศไทยภายใต้สภาวะเดียวกันแต่ไร้สัญชาติต่างกัน โดยคุณพินิจของรัฐมนตรี ซึ่งเป็น
 การเลือกปฏิบัติเกี่ยวกับการให้สัญชาติไทยแก่บุคคล ยิ่งไปกว่านั้นการที่กฎหมายมอบอำนาจให้
 แก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในการยกเว้นเฉพาะรายทั้งในกรณีถอนสัญชาติและการ
 ไร้สัญชาติไทยโดยไม่มีเงื่อนไขหรือข้อจำกัดเกี่ยวกับการให้อำนาจแต่อย่างใดนั้น จึง เป็นไปได้
 ที่บุคคลอาจไร้สัญชาติไทยโดยอาศัยมูลเหตุจูงใจในทางการเมืองหรือทางอื่น ซึ่งมี ขีดจำกัดทาง
 ตามกฎหมาย และที่สำคัญที่สุดหากมีการประกาศใช้ รัฐธรรมนูญซึ่งมีบทบัญญัติให้ความคุ้มครอง
 เรื่อง สัญชาติของบุคคลซึ่งปรากฏอยู่ในร่าง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน
 มาตรา ๘ ที่ว่า "บุคคลย่อมได้มาและเสียไปซึ่งสัญชาติตามบทบัญญัติแห่ง กฎหมายว่าด้วยสัญ
 ชาติ" แล้ว ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๓๗ ในส่วนเกี่ยวกับการให้อำนาจอย่าง กว้างขวางแก่
 ฝ่ายบริหารในเรื่อง เกี่ยวกับการได้มาและเสียไปซึ่ง สัญชาติของบุคคลอาจขัดกับ รัฐธรรมนูญได้
 ดังนั้น ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๓๗ จึง สมควรอย่างยิ่งที่จะได้รับการพิจารณายกเลิก

และหากว่ารัฐบาลเห็นว่ามีความจำเป็นที่จะต้องจำกัดการให้สัญชาติไทยแก่ผู้ที่เกิดในราชอาณาจักร เป็นกรณีพิเศษตามหลักการที่มีอยู่ในประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๓๖ ก็นายกรัฐมนตรีจะนำหลักการนี้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ด้วยวิธีแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายสัญชาติที่มีอยู่แล้ว ซึ่งย่อมเป็นผลดีที่สามารถยกเลิกกฎหมายที่ล้าสมัยในหลักนิติธรรมและขาดประสิทธิภาพในทางปฏิบัติ เป็นการสร้างกฎหมายเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อสังคมและมีคุณค่าต่อประเทศชาติอย่างแท้จริง